

NAŠE HLASY

INDEPENDENT CZECHOSLOVAK WEEKLY

NEZÁVISLÝ ČESKOBLOVENSKÝ TÝDENÍK

T. J. BAŤA PADESÁTNÍKEM

T. J. Bata — jun.

DIRECTED BY EDITORIAL BOARD
Published weekly by "Our Voices"
Publishing Co., 1265 Queen St. W.,
Toronto, LE. 6-2135. — Printed by
L. I. E. R. A. Printing Co., Toronto.
Subscription: Canada \$ 4.00, all
other Countries: \$ 5.00

Saturday, October 10, 1964.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT,
OTTAWA, AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN EACH

No. 38 (385) Vol. X.

NOVÉ MNICHOVANSTVÍ NA OBZORU?

NOVÁ THEORIE ŘEŠENÍ PROBLÉMU POROBENÝCH NÁRODŮ

Mnichovanství — neblahý termín značící rozhodování velmocí o malém státu bez jeho účasti a na jeho účet ve "vyšším zájmu míru" — se dostatečně ukázalo, že se nevyplácí. Nejen, že je nemorální, ale i neúčinné. V den 26. výročí mnichovské dohody se mi dostal do rukou článek, jehož jedna kapitola mi dala přejít mráz po zádech. Byl v ní příznak nového mnichovanství, možné dohody velmocí o osudu menších národů v území mezi Německem a Sovětským svazem, tentokrát pod záminkou znemožnění "opětné balkanizace" tohoto prostoru pod případným uvolněním sovětské kontroly. Podle tohoto názoru nebylo by, prý, pro Západ prospěšné, aby vůbec usiloval o uvolnění ruského vlivu.

Nedělní vydání chicagského listu "Sun-Times" z 20. září tohoto roku přináší článek Erica Seavareida pod názvem "Humphrey jako mluvčí zahraniční politiky". Tento článek analysoval zahraniční politickou část nedávných projevů demokratického kandidáta na místo vice-presidenta USA a dochází k závěru, že senator Hubert H. Humphrey je současným mluvčím demokratické zahraniční politiky. Pisatel hlavně vychází z nedávného interview, který měl Humphrey s New York Times. Nalézá v něm ohlasy zásad běžných už za Kennedyho presidentství. Je to v první řadě názor, že polarizovaný svět nezaručuje bezpečnost. Tato je spíše větší tam, kde síly jsou rozděleny. Bezpečnost není tedy totožná se soustředěním moci. Proto se americká vláda snažila pomocí takovým zemím jako Polsku a Jugoslávii, bez obavy, že se tím komunismus těchto zemí posílí. Naopak byl v této hospodářské pomoci spatřován prostředek jak postavit tyto země na vlastní nohy a jak oslabit kontrolu Moskvy. Toto pojetí je ov-

šem interpretováno jako naprosto iluzorní republikánským kandidátem B. Goldwaterem.

Článek dále zjišťuje, že politika hospodářské pomoci satelitům je sdílena i jinými vládami, jmenovitě vládou Velké Británie. Na to přichází zmínka o jiném možném myšlenkovém směru při řešení problem zmíněných národů. Prý je dosud v plenkách, pouze ve svém spekulativním stadiu. Její duchovní otcí prý sedí v britském ministerstvu zahraničních věcí. Podle nich nemá být v zájmu světového míru, aby ruská kontrola nad Východní Evropou byla nějak rozdrobena, což by mělo za následek, jen opětnou balkanizaci tohoto dílu světa. Zmínění experti se ptají: "Chceme opravdu, aby menší státy Východní Evropy byly osvobozeny jen proto, aby se jejich vlastní hrdá, popudlivá a prchavá já zapředla do bojů mezi sebou? Máme přivolat nebezpečí znovuvybudování starého "sudu Evropy se střelným prachem"?"

Tito theoretikové dále myslí, že možná národní nezávislost jednotlivých východoevropských států neznámá a nezaručuje automaticky vnitřní politickou svobodu pro jejich lid. Jako příklad je uváděno Rumunsko, které se nedávno odvážilo několika smě-
lých ukázek své nové neodvislosti od Moskvy. Důvodem toho však není prý liberalizace rumunské vlády a společnosti, ale stále trávající silný vliv stalinismu, tedy pravý opak poměrů v Polsku.

Severid správně poznamenává, že je nemyslitelné, aby americká vláda jednala na základě těchto teorií. Tím by naprosto opustila tradiční podporu sebeurčovacími snahám některých národů. Povážlivější je jeho závěrečná poznámka, že nová teorie zahraniční politiky Západu vůči Sovětům je hodna toho aby se o ní uvažovalo.

Václav Majer:

ZÁHADNÝ NÁLEZ ZÁHADNÝCH DOKUMENTŮ V ČESKOSLOVENSKU

Soudím, že je na místě věnovat trochu pozornosti dvěma zprávám, které komunistická propaganda pustila v posledních dnech do světa. Ačkoliv je notoricky známo, že komunistický režim Antonína Novotného si nikterak nelibuje v poskytování informací zahraničním novinářům, najednou, z čista jasna, byli zahraniční novináři pozváni na tiskovou konferenci s ministrem vnitra Lubomírem Strougačem a pražský komunistický rozhlas o ní dne 15. září podrobně referoval. Zahraniční novináři byli prý informováni komunistickým ministrem o tajných dokumentech nacistické zpravodajské služby, jež byly "před časem" nalezeny na dně Černého jezera na Šumavě. O samotném obsahu "tajných" dokumentů toho mnoho řečeno nebylo a to co komunistický ministr "prozradil" o účasti nacistů na přípravě puče proti Rakousku, o židovské otázce i o machinacích nacistické špionáže v souvislosti s neblahou misí Lorda Runcimana v Československu, je již dávno více méně známo.

O tom nejdůležitějším se zmínil až na konec a to jenom tak mimochodem. Řekl, že v dokumentech byly též nalezeny "kartoteky agentů a konfidentů gestapa", ale hned dodal, že v současné době nebudou zveřejněny.

A právě v souvislosti s tímto

udajným nálezem kartoteky agentů a konfidentů gestapa, je příznačná druhá zpráva komunistické propagandy, podle níž předsednictvo komunistického parlamentu schválilo návrh ministerstva spravedlnosti, který stanoví, že v Československu se nepromlčují "válečné zločiny a trestné činy, spáchané ve službách nacistů". Z toho je vidět, že zatím co hospodářské plány komunistů totalně krachují plán policejní a politické persekuce je připraven bezvadně a je znamenitě koordinován. Ministerstvo vnitra nalezlo "na dně hlubokého jezera" seznamy nacistických konfidentů a agentů a ministerstvo spravedlnosti promptně předložilo návrh zákona o tom, že "válečné zločiny a trestné činy, spáchané ve službách nacistů" nejsou promlčeny. Seznamy nebudou v "současné době" zveřejněny. Pochopitelné. Režim je nejprve pečlivě roztřídit a podle potřeby seškrtat i doplnit, aby měl nový nástroj nátlaku, persekuce, zastrásování a teroru nový karabáč proti nespokojencům a kritice. Je to jak známo, stará osvědčená stalinská metoda zastrásování.

Jestliže takové seznamy agentů a konfidentů gestapa byly skutečně nalezeny, pak v nich jsou nepochybně především jména mnohých komunistů, kteří na základě příkazů vedení českoslo-

KOMUNISMUS A NÁBOŽENSTVÍ

(NĚKOLIK KONFRONTACÍ)

Rolf Hochhuth, západoněmecký autor kontroverzní divadelní hry "Zástupce", která kritikuje papežův postoj během druhé světové války, zakázal předvádění své hry v zemích za Železnou oponou. K tomuto neobvyklému kroku jej vedly obavy, aby tamější komunistické vlády nevyužily jeho hry k protináboženské propagandě.

Takovou obavou se jistě nedaly vésti některé kruhy v největší kanadské protestantské církvi United Church of Canada, když na nedávném valném shromáždění této církve v St. John's v Newfoundland, vydaly zprávu, v níž se doporučovalo, aby všichni křesťané přijali některé myšlenky z marx-leninismu, zvláště pak jeho kritiku křesťanství. Komunismus byl odsouzen jen velmi slabým tvrzením, "že křesťan má odmítnout komunistický ateismus." Vrcholem celého 90ti stránkového reportu "Komunistická a křesťanská víra" je pravděpodobně to místo, kde se tvrdí, že "Bůh se nezajímá slyšet od nás o hříších komunismu. Komunistická kritika křesťanství může vyjadřovat Boží soud nad křesťany." Věta jako by vzatá z Hromádkova kolaborantského arsenálu. Zbývá dodat, že je nebezpečí, že se tento report může stát jakousi příručkou v skupinách mládeže i dospělých v United Church po celé Kanadě.

V současné zasedání církevního koncilu ve Vatikánu upozornil na sebe několika projevy vídeňský arcibiskup kardinál Koenig. V jedné z debat přiznával

venských komunistů v Moskvě, se dali do služeb nacistům po uzavření hanebného paktu mezi Nacisty a Sověty. Možná, že někteří z nich jsou dnes Novotnému nepohodlní již proto, že také on byl podle svědectví Václava Kopeckého s Moskvou v době nacisticko-sovětské smlouvy. Kdož ví co by některý z nich mohl vyzradit?

Posuzováno z hlediska Novotného, jsou ovšem seznamy v dobrých rukou, neboť ministr vnitra Lubomír Strougal je komunistický aparátník, který se již v ministerstvu vnitra jak náleží osvědčil a to v době, kdy byl odstranován Rudolf Barák. Myslím, že prospěje věci, když v této souvislosti bude vzpomenuť se Lubomír Strougal se stal ministrem vnitra právě dne 22. června 1961, kdy byl Rudolf Barák z ministerstva vnitra odstraněn. Tehdy ještě nic nenaznačovalo, že se proti Barákovy chystá nějaké trestní řízení. Naopak, ještě 13. července 1961, kdy vláda zřídila vládní komisi pro národní vyšetřování byl Rudolf Barák jmenován jejím předsedou. Hned ovšem začal úkol Strougalův: připravit materiál v trestní věci proti Barákově. To splnil dokonale. A tak již počátkem února 1962, byl Rudolf Barák zbaven všech státních, veřejných i stranických funkcí a členství ve straně, komunistický parlament ho zbavil imunity a byl vydán k "trestnímu stíhání". Brzy po té byl "vyřízen" stejně čistě případ Rudolfa Strejchaje, který krátce po té kdy byl v rakouském tisku uveřejněn dokument o jeho spolupráci s nacistickým gestapem, náhle — zemřel!

To myslím stačí k poznání, že seznamy agentů a konfidentů gestapa, o nichž se komunistický aparátník, který si říká ministr

každému jednotlivci právo na svobodu vyznání. Církev sama má uznat svobodu svědomí jednotlivce a svobodu shromažďovat se k bohoslužbám i nekatolickým skupinám. Každému se má dostat práva být v omylu i za cenu ztráty blaha své duše. Ještě markantnější byl jeho rozhodný požadavek, aby církev promluvila proti "úplnému potlačení náboženské svobody v militantních ateistických státech."

Jak taková marxistická kritika náboženství vypadá v teorii a v praxi, vysvitne dobře ze článku uveřejněného 1. ledna 1964 v ideologickém časopise "Komunist" pod názvem "Formulace vědecko-atheistické kosmologie." Jeho autorem je sám velitel všeho protináboženského tažení Leonid Iljicev, předseda ideologické komise Ústředního výboru strany. Jeho článek se dá rozvrhnout do těchto tří obsahových částí: v první se připouští neúčinnost dosavadní ateistické indoktrinace, ve druhé se vysvětluje příčina přežitku náboženství, ve třetí se vytýká program, jímž má strana docílit konečného vykořevení náboženství v Sovětském Svazu. Veškerá sovětská inteligence má být zmobilizována k tomuto účelu. Přesvědčování se má podnikat chytřejší než dosud.

Na konec krátký citát z Engelse: "I když některé části bible mohou být interpretovány ve prospěch komunismu, celkový duch jejího učení je mu nepřátelský."

J. P.

NOVOTNÝ SE ROVNĚŽ CHYSTÁ NA VÝLET

Hned po odjezdu Nikity Chruščova oznámil pražský rozhlas, že Antonín Novotný pojede letos rovněž na výlet a navštíví 21. a (mezitím návštěva se uskutečnila) 26. zářím Jugoslávii. Zároveň bylo oznámeno, že Novotný byl pozván Chruščovem do Moskvy. Připomeňme, že pozvání maršála Tita k návštěvě Jugoslávie bylo Novotnému tlumočeno jugoslávským ministrem zahraničí Popovićem loni v prosinci v Praze. Zatímco maršál Tito navštívil Československo v roce 1946 ještě před pučem, žádný čs. státník nebyl nikdy po vítězství v Jugoslávii. Novotného cesta je tedy projevem formálního smíru mezi oběma státy, ne-li mezi oběma komunistickými stranami, který zapadá do rámce celkové Titovy politiky vůči východoevropským satelitům. — FEC

TĚŽKÁ DOPRAVNÍ NEPOHODA V PRAZE

V Praze došlo podle pražského rozhlasu z 9. září k další vážné dopravní nehodě: "Vlečný vůz elektriky č. 8 se z dosud neznámých příčin utrhl, sjel s kopce na stanici Pražský most, kde narazil na vlečný vůz elektriky č. 20. Při srážce bylo zraněno 17 osob, z toho 2 těžce."

Potírání zločinnosti v USA přijde ročně přibližně na 22 miliard dolarů. Za každý dolar vydaný na školství se vydá \$ 1.11 na potírání zločinnosti.

vnitra, jen tak letmo zmínil, jsou skutečně v "dobrých rukou" a připraveny k použití "podle potřeby a kdykoliv to bude v zájmu rodné strany".

Pro ty, kdo ho znají to zní neuvěřitelně. Ale čas a data křesťanského listu jsou neúprosnými. Narodil se 17. září 1914 v Praze — otec, Tomáš Bata, Zlín, matka Marie, rozená Menčíková. Vychován kulturou českých, anglických a švýcarských škol, ale hlavně tvrdým životem v průmyslu a obchodu, Tomáš J. Bata prožil ve svých padesáti letech více, než li by bylo možno prožít většině mužů, i kdyby mohli žít po několik generací. Snad to byla jen kombinace vrozené inteligence a tvrdé pracovní školy jeho otce, jež mu umožnily zdolat obrovské překážky při budování základny kanadského Bataova obchodu a výstavby Batawy kdy mu bylo pouhých 25 let a kdy byl válkou odříznut od jakékoli pomoci z venčí. Snad to byly stejné vlastnosti, jimiž se mu podařilo zorganizovat roztroušené Bataovy podniky v západním světě k účasti na boji proti hitlerismu a zachránit je po válce proti útokům komunismu. Byla léta, kdy mnozí na něj pohlíželi jako na syna svého otce, který převzal majetek a dílo, jež bylo zabezpečeno. Dnes takřka po třiceti letech podnikatelské práce, jejímž důsledkem je vzrůst Bataovy organizace ve světovém světě na 80 společností s 66.000 zaměstnanci vyrábějícími přes 170 milionů párů obuvi ročně, není nejmenší pochybnosti o tom, kdo byl a je odpovědný za tento vzrůst, který není zdaleka u konce. Tomáš J. Bata měl ve svých prvních padesáti letech jen jediného skutečného konkurenta — svého otce. Dosavadní výsledky jeho práce ukazují, že se mu nejen vyrovnal, ale že ho v mnoha ohledech překonal tak, jak musí každá nová generace překonat své odpůrce, má-li se dopracovat úspěchu ve svém vlastním životě.

Tomáš J. Bata, syn českých rodičů a kanadský občan je jedním z vůdčích představitelů západního moderního člověka, který je světoobčanem a který svou prací slouží všem národům a všem lidským rasám. Starý zkušenostmi a vykonanou prací, a mladý nevyčerpatelnou energií a průbojností Bataova rodu, Tomáš J. Bata ocitá se ve své padesátce uprostřed své tvůrčí činnosti. Jejíž hmotné a hmatatelné výsledky jsou nedozírné. Čechoslováci v Kanadě a po celém světě mu přejí nejen mnoho osobního štěstí a zdraví v další padesátce, ale také další úspěchy v jeho budoucím díle.

Podle zprávy American Hospital Association stoupla denní sazba za pobyt v nemocnici v USA na 40 dolarů denně. V r. 1946 denní sazba byla \$ 9.40.

Daniel Webster: "God grants liberty only to those who love it, and are always ready to guard and defend it." Chruščov (září 1964): "The imperialists should remember that the Soviet Union and the socialist countries have everything needed to deal a shattering blow at any aggressor."

CO PIŠÍ JINÍ: EDVARD BENEŠ A ODSUN NĚMČŮ

Ve sborníku "Glaube und Heimat" s podtitulem "Evangelické stavební kameny sudetoněmeckého dějinného obrazu" píše Dr. Ernst Lehmann na str. 14 tuto větu: "Státní prezident Dr. Beneš vydal sám toto heslo: 'Hoďte je, trýzněte je, zabíjejte je... ne jim neponechte kromě šátků, aby měli do čeho plakat!'. Protože jsem tento výrok četl i v jiných sudetoněmeckých publikacích, chtěl jsem si jeho pravost ověřit. Sledoval jsem za války i po válce Benešovy projevy a žádný podobný výrok jsem nečetl ani neslyšel. Benešovy projevy byly vždy uvážené, bez vzrušených frází. Byl příliš diplomatem, než aby vydal parolu, která by ho připravila o pověst demokratické mravní osobnosti. Využíval naopak každé příležitosti, aby své protiněmecké záměry a své opatření mravně ospravedlnil. Nechtělo se mi proto věřit, že by prezident Beneš takový výrok učinil. Požádal jsem tudíž Dr. Lehmann, aby mně udal pramen, z něhož uvedený výrok citoval. Dr. Lehmann odpověděl: 'Sporné místo se vyskytlo podle noviny zprávy př. v rozhlasové výši proslovce. Tyto slovní obraty byly uvedeny i v řadě sudetoněmeckých listů a mně i ostatně potvrzeny. Nejsem proto, žel, s to, abych navedl originální znění.'"

Dal jsem si prostudovat všechny Benešovy rozhlasové projevy. Nenašlo se jediné místo, které by aspoň trochu připomínalo Dřem Lehmannem citovaný výrok, naopak, Dr. Beneš se ve všech svých proslovech zasazoval o spořádání a humánní provedení odsunu. Že se tak nestalo, je jiná otázka. Mám nyní před sebou množství Benešových projevů, týkajících se odsunu a jeho provádění. Všecky znějí tímž tónem. Tak např. pravil Beneš ve své řeči v Mělníku 15. října 1945: "Odsun musí být lidský, slušný, správný, morálně odůvodněný, přesně plánovaný a se všemi spojeními pevně dohodnutý... Všechny podřízené orgány, které se proti tomu prohlašují, budou velmi rozhodně volány k pořádku. Vláda v žádném případě nedovolí, aby dobrá pověst republiky byla ničena neodpovědnými živly."

Nepřišel jsem také na stopu výroku citovaného Dřem Lehmannem, který by byl býval pro nesens jiným politikem a pak připsán Dr. Benešovi.

Kdo chce psát dějinné pojednání musí zjišťovat pravdu a nesmí se opírat o nedoložené řeči a pověsti. To ve zvýšené míře platí o tom, kdo se nazývá křesťanem a je dokonce kazatelem Kristova evangelia. Každá nepřesnost a přehánění uvádějí celé dílo v pochybnost.

Dr. Beneš věrně nepotřebuje, aby mu byla vkládána do úst slova proti Němcům, která neprošel. Důsledně požadovaný odsun více než třímilionového národa sudetoněmeckého je dostatečným průkazem jeho protiněmeckého postoje. Jsem přesvědčen, a Benešovy výroky před mnou ležící to potvrzují, že sám pokládal odsun za mravně oprávněný a že si přál, aby se prováděl spořádaně a lidsky. Cituji opět z jeho mělnického projevu: "Už v Londýně jsme připravovali plán na systematické, organizované a skutečně humánní odsunutí našich Němců do Německa. Zejména jsme už tehdy jej chtěli provádět mezinárodní dohodou a podpořit jej i finančně, spojující jej s řešením otázek našich repatriací proti Němcům. A hlavní podmínkou bylo to, aby to bylo provedeno na základě mravní."

Tragedie sudetoněmeckého, ale i českého a slovenského národa je v tom, že Dr. Beneš neměl dosti představitivosti, aby pochopil, že sama myšlenka odsunu celého národa je nemravná, nelidská, hrůšná. S mravního a politického hlediska bylo možno požadovati odsun oněch osob, které se prokazatelně hrubě provinily proti platným zákonům. Ale tato povinnost mohly zjišťovat jediné nestranné soudní instance a vykazání těchto osob ze státu se mohlo provádět jen k tomu povoláním orgány. Vím však, že odsun a jeho provádění bylo všecko jiné než to, co si Dr. Beneš představoval a co by se mohlo nazvat řádným a lidským. Dr. Benešovi se prostě vymkla moc z rukou a pozdě hleděl mírnit zlobnou živlu, které rozpoutal. Jsem přesvědčen, že Dr. Beneš byl tak izolován od věci, které se dály kolem něho, že ani zdálka netušil, co se děje v internacích střediscích a při odsunech, jako mnoho Němců nevědělo o hrůzách německých koncentračních táborů. Tato izolovanost dovolila mu později nepravdivě prohlášení, o jehož správnosti byl však sám asi přesvědčen: "Od suni přes některé počáteční výstřelky lidsky a slušně proveden byl." (Z projevu 24. prosince 1946.)

Jak malý byl Benešův vliv po návratu do vlasti, dokazuje mi následující příhoda. Osobní lékař prezidentův Dr. Klinger citil se mi osobně zavázán za záchranu mnohých židovských dětí. "Učini mi pro vás, co budete chtít!" Požádal jsem ho, aby se mnou zajel do Raisovy školy na Vinohradech, která sloužila za internační středisko a kde německé děti hromadně umíraly nedostatkem výživy. Spatřil řadu na kost vyhublých kojenců a byl zřejmě dotčen. Němci totiž — i děti — směli dostávat jen tzv. židovské přídelky, jaké dostávali Židé za Hitlerovy vlády. A protože židovské děti mléko nedostávaly, neměly je teď dostávat ani děti německé. Rekl jsem Dr. Klingerovi, že chce-li něco pro mne učinit, ať požádá p. presidenta, aby kojencům bylo povoleno mléko. Za několik dní mne Dr. Klinger telefonicky zavola a řekl, že pan prezident mne pozdravuje a mi vzkazuje, že je mu velice líto, že mu není možno mé žádosti vyhovět vzhledem k platnému usnesení vlády. A nakonec chci ještě vyvrátit tvrzení, které koluje mezi našimi německými krajany, že "prezident Dr. Beneš projížděl 13. května 1945 špalírem za živa upalovaných Němců". Tohoto upalování jsem byl sám svědkem, ale to se dělo 9. nebo 10. května (nikoli už později), tedy rozhodně ještě před příjezdem Benešovým.

P Pitter
"Hovory s pisateli"
č. 11/64.

HLAS AMERICKÉHO TISKU

WHEAT AND WEAPONS

(Úvodník, Chicago Sun-Times)
Loňského roku Nikita Chruščov na západě kupoval obilí, aby mohl nakrmit hladové komunisty. Letos Chruščov vyzval všechny ty, "...kteří bojují proti kolonialismu a potřebují zbraně, aby o ně požádali Sovětský Svaz..."

Nakrmit ty, kteří mají hlad, je morální povinností těch, kteří mají dostatek. Ale lecke, které má Chruščov dávat, bychom neměli ignorovat. Komunismus je zapojen ve válce se svobodou a komunismus je rozhodnut tuto válku vyhrát — a to způsobem, který je pro něj nejvýhodnější. Není chybou hladových komunistů nakrmit, ale dopustili bychom se velké chyby, kdybychom zapomněli na to, že je komunistou.

Z úvodníku: BERLIN WALL OPENS A BIT (Chicago Sun-Times)

Vláda východ. Německa povolila východoněmeckým pensistům (muži 65 let a starší, ženy 60 let a starší) návštěvu příbuzných v západním Berlíně. Od postavení zdi je to po prvé, kdy východo-

CO ŘIKALI

Dnes přinášíme několik dalších poznámek o Druhém sjezdu Společnosti pro vědy a umění, který se konal na Kolumbijské univerzitě v New Yorku ve dnech 11. a 13. září.

Velvyslanec Jaroslav Šejnoha:

Konečně společnost, která dovedla odhodit přítěž strasti a snad i proto se rozvíjí tak ušlechtilě.

Miloslav ZLÁMAL:

Z úspěchu sa můžeme radovat — azda od dob Komenského sme nemali takú vedeckú a umeleckú reprezentáciu v zahraničí. Nedostatky se dají v budoucnosti napravit. Menej přednášek, více času na diskusi. Umelecký večer zodpovědně připravit. Výstavu knih rozdělit do odborů. Výtvarná výstava bez umeleckých katalogů a umelecké siene nemyslitelná. Organizačně utvoření odborů výtvarného (Šejnoha) a hudebního (Karas) začátek správného umleckého nastupu. V předsednictve SVU chybí Hlavatý, Jiráček, Radimský a estét Bušek.

Ing. J. A. Bouček: "Mimorádný úspěch!"

Antonín Cekota: "SVU je bratrský svobodný Československý kongres této společnosti byl jedním z nejlepších podniků, jaké kdy vzešly z ducha československého lidu. Svým rozsahem, složením a historickým okolnostmi nemá příkladu. Svými důsledky bude ovlivňovat nejen nejbližší budoucnost, ale také osudy československého lidu v příštích generacích. Je také nesporné, že již nyní ovlivnil stanovisko řady vlivných jednotlivců různých států a že tento vliv na ně bude vzrůstat."

Hlavní příčinou k tomuto zhodnocení Sjezdu je 119 vedeckých přednášek, jež byly pro něj připraveny 119 československými autory, kteří patří mezi 735 členů SVU. Tyto přednášky představují obrovské duchovní dílo, jež by nebylo vykonáno, kdyby nebylo SVU — a kdyby jeho kongresy neexistovaly jako výzva k přemýšlení, tvoření a zveřejnění. Většina těchto přednášek se zabývala československými životními otázkami. Každý z přednášejících byl vzdělaným a svobodným člověkem, který poznal při nejmenším dvě kultury — československou v dobách svobody i útisku — a kulturu svého nového prostředí. Ovoce tohoto poznání se projevovalo v každé přednášce. Nelze pochybovat o tom, že ovoce jejich zkušeností představuje nejen veliké obohacení kulturního života všech Českoslováků, ale že jsou v něm jádra příští svobody té země, která dnes žije v nesvobodě v historických hranicích své země. Ideje proniknou i nejvíce zabarikádované hranice a myšlenky mají tu vlastnost, že přezívají cenzury, usměrňovatele, poměry i časy, protože jsou to ony, jimiž "čas mění vše" — i časy.

Dr. Boris Čelovský: "Zklamání hromadou, nadšením vědeckou částí sjezdu."

německým občanům bylo povoleno opustit území východ. Německa. Tak, jako tomu bylo v minulosti, tak i tentokrát gesto "dobré vůle" se strany komunistů má v sobě element zisku. Tři miliony občanů východ. Německa — což představuje asi 20% populace — by mohly využít tohoto povolení. Jestliže se někteří z nich rozhodnou zůstat na "svobodné" straně zdi, je více než pravděpodobné, že vláda východního Německa proti tomu protestovat nebude. Pensisté zatěžují ekonomii východ. Německa: zkonsumují potraviny, kterých je nedostatek a stojí peníze, kterých nemají nazbyt. — Západoněmecká vláda vyplácí pensu každému německému občanu bez ohledu na to, jak dlouho bydlí na půdě západ. Německa. Jestliže se větší

POHREB LEN ZA SPREPITNÉ

31. augusta priniesol bratislavský rozhlas Poznámku ku duu, ktorá ukazuje, že materializmus v socialistickej Československu zachvátil i pracovníkov pohrebných služieb. Je to trochu otriasajúce, ale citujeme v plnom znení:

"O mŕtvych len v dobrom, hovori naše ľudové príslovie. Ako však hovoriť o ľuďoch, ktorí majú na starosť nebolých, o pracovníkoch pohrebných služieb mesta Bratislavy? Rodinná povinnosť ma 26. augusta zaviedla do Slávičieho údolia, svoju prácu s odvodnením, že im padla. Potom si však vec rozmysleli, keď videli, že z truchliacej rodiny občianka Vlasta Vuková otvorila kabelku a podala jednomu z nich 'sprepitné'. V dueli som rátała, že keď denne pochovávajú len päť ľudí a od každého dostanú len sto korún, ktoré si rozdelia medzi sebou, to sa môžu všetci časníci aj s hoteliérmi schovať. Takto mesačne okrem riadneho platu majú, na môj veru, iba filmové hviezdy. Vedenie Pohrabnej služby o tomto nešvare asi nevie. Alebo nechce vedieť. Ináč by už dávno bolo urobilo radikálnu nápravu, už v záujme pozostalosti v tomto citovom rozpoložení." — FEC

In memoriam architekta V Hofmana

4. září byl v Praze poříben žahem vynikající čs. divadelní architekt Vlastislav Hofman. Jeden z příslušníků skupiny malíře Jana Zrzavého, jehož jméno je zejména spojeno s výtvarnými výboji velkého čs. divadelníka Hilara za jeho vlnohradské éry i za jeho pozdější práce v Národním divadle. Architekt Hofman navrhl výpravu k 150 hráni na předních pražských scénách. Architekt Josef Svoboda ve své vzpomínce v Literárních novinách č. 36 připomíná Hofmanovy vrstevníky Josefa Čapka, Josefa Gočára a Václava Špálu a zdůrazňuje objevný význam jeho práce na našem jevišti.

ODVAHA ZTRACENA - VŠECHNO JE ZTRACENO

Z článku Jana Šterna v Literárních novinách:

"Francouzi mají přísloví: L'argent perdu — rien perdu, l'honneur perdu — beaucoup perdu, courage perdu — tout est perdu. Peníze ztraceny — nic není ztraceno, čest ztracena — mnoho je ztraceno, odvaha ztracena — všechno je ztraceno. Není to špatné přísloví. Nemyslím odvahu k hazardu. Fascinuje mne však poznání, že mnozí lidé, kteří bez váhání nasadili život v letech protifašistického odboje, se v mírovém životě leknou rizika, že ztratí prémie, honorář, postavení, a morálně kapitulují."

Ano, svět potřebuje odvahu. Odhalovat zlo je třeba, ale je to málo. Odhalovat zlo můžeme tak dlouho, až je lidé začnou brát rezignovaně jako faktum, jako nevyhnutelný Osud. Dát jim však důvěru ve vlastní čin, dát jim naději, je neskonale více. Říci i dnes, třebas velmi tiše, že dobrý člověk ještě žije, že se nedá, že proto nic, vůbec nic není ztraceno — to je i ve století jader-ných zbraní vysoké poslání."

VESKERÉ OPRAVY
chestofieldů a šalouněného
nábytku provede Vám
PAVEL ČERNÝ
ROZPOČTY ZDARMA
Volejte po 5 hod. večr
537-5592

počet východoněmeckých pensistů rozhodne usadit se v západním Německu na trvalo, bude tím pro komunisty vyřešen jeden nepřijemný problém.

KRÁSY JADRANU

ČSSR má podľa posledných štatistik čosi vyše 14 miliónov obyvateľov. Z toho 8 miliónov strávilo tohtoročné leto v Juhoslávii a 16 miliónov 325 tisíc 934 v Maďarsku. Presvedčil som sa o tom na vlastné oči, keď som v auguste t. r. míňal karavany č. Oktaviánov, Spartánov, Piatkár, Volgigstov, Mojedistov a Stopárov pozdĺž vyplundrovaných balatonských stepí a jadranských kaňonov, teda po miestach, kde hurikánová smrť našej turistiky zanechala svoje pustošivé stopy. Nájazdy Avarov, Tatarov, Hunov, Turkov a Budapešťanov do našej vlasti z blízkej a ďalekej minulosti boli tým konečne rá, ležite pomstene!

V malebnom zákutí istrijského pobrežia, na predčasne opustenom campovom spáleništi medzi prázdnymi konzervovými skatufami som narazil na vzácnny nálež. Bol to dobre čitateľný úryvok za strateného denníka čs. turistu. Zápisky z tohto denníka dávajú aspoň matnú predstavu o živote našich turistických nomádov, ktorí v lete Pána 1964 plundrovali pokojné územia našich južných sedov:

15. máj 1964: Rozhodol som sa tohtoročné leto stráviť so svojou rodinou na krásnom Jadranu. Aby som dostal pas poslal mi dobrý priateľ drug Drago Dragišić zo Sarajeva (ešte ho nepoznám) srdečné pozvanie s garanciou, že sa o mňa v Juhoslávii postará. Poradil mi ho priateľ, ktorému to poradil priateľ, ktorého priateľ je vrah Dragoviny dobrý priateľom. Na šťastie to tou garanciou bola púha forma. Národná banka nám totiž umožnila nákup plných štyridsať dinárov na osobu.

20. júl 1964: Vela som počul a čítal o krásach Jadranu. Aby som si ich mohol zvečniť, zakúpil som tri fotografické a dva filmové aparáty a jeden kutrikový písací stroj. Okrem toho štyridsaťtisíc cigaretovej papierikov na súľenie. Jadran je síce veľmi malý, ale jeho obyvatelia nemajú čo fajčiť.

28. júl: Maďarsko. Győr je živé obchodné centrum. Zimné šalámu a čabajku síce nemali, ale nakúpili sme tu mäsové konzervy, sardínky, syry.

29. júl: Balaton je utešená prírodná rezervácia. V jeho okolí boh tvoril rozľahlé zemiakové plantáže, myslím už vtedy na hladujúce krky našich turistov.

30. júl: Smie v bratskej Juhoslávii. Záhreb. Výstavné moderné, mesto, ale s nezdravým zjavom: výklady sú plné filmových a fotografických aparátov a písacích strojov. Čampovať sme len na kontrolovaných miestach za poplatok. To je tá slovenská pohostinnosť!

31. júl: Došli sme na Istrijský Jadranu. Najprv sa kúpeme, krátko po sebe. Prečo nie? Je to zadarmo. Večer o pol dvanásti, keď už autocamp (vrátane domovcov) spi, stavíme stan. Sme bez platenia. O pol piatej, keď táci evirikajú, v tichosti dvíhame kotvy.

8. august: Letovanie úspešne pokračuje. Večer chodím prírodného kina. Za sedadlami plot a cez ten sa možno dostať do vstupného. Strava sa ňeľne strieda. Dnes sme mali na obed sardínku s chlebom, večer sme mali chlieb so sardínkou. Jedávame kukuricu s hroznom. Obilniny rastie na blízkejšie primorské poliach, špeciálne Istrie. V je to malebná a nešťastná.

12. august: Končíme 14-denný camping v Istrii. Ráno sme nenápadne všetko spakovali do voza a opustili tábor, ako keby sme šli nakupovať zeleninu. To ma naučili naši, ktorí tu pred nami. Nik nič neoprátili sme 14-denný campingový poplatok. Kúpim zaň kožený batik, doma ho streľím za desať násobok. Krásy Jadranu sú vypočítateľné.

— "Kultúrny život"

JSME SCHOPNI?

Dostal se mi do ruky článek, ve kterém byl interviewán Jiří Voskovec. Jistě není nutno nikomu připomínat, kdo ten Jiří Voskovec byl a jest. Byla mu položena otázka, stýká-li se s početnou krajanskou skupinou v New Yorku. Odpověděl: "Nestýkám. Nezachovali se ke mně dobře. Když jsem byl před lety po návratu do Ameriky vězněn a vyslýchán na Ellis Islandu skoro celý rok, mnozí dokonce proti mně nasazovali. Teď, když jsem si vydobyl určitou posici, se situace změnila. Ale já to jen tak nemohu zapomenout. Sami sebou mám mezi newyorskými Čechy řadu osobních přátel..." Jako na vysvětlenou uvedl dále: "Díky prezidentu Kennedymu stala se americká zahraniční politika více "sophisticated", jaksi jemnější a zralejší..."

V Torontě se před řadou měsíců mluvilo o Janu Rubešovi. Jeden krajan, původem z Prahy, který sám v Kanadě dohromady nic neudělal, ale takto si velmi rád hraje na důležitou a syrovovanou osobu, která všemu na světě rozumí, a proto podle jeho mínění má právo do všeho strkat prsty, se vyjadřoval způsobem, že ten Rubeš je sice dobrý zpěvák, ale ono to ještě není, co by mohl a měl být. Když mu bylo namítáno, že Rubeš je dnes v Kanadě "persona grata," připustil tuto okolnost jelikož není v Kanadě kultura ještě rozvinutá tak, jak by prý měla. Když jsem se ho zeptal, jestli zná jako Pražák Národní divadlo v Praze, skoro uraženě zdůraznil, že přirozeně ano. Podle další řeči jsem však poznal, že to Národní divadlo v Praze zná proto, že chodil denně kolem do Malostranské vinárny.

Vzpomínám na jednoho pána, "taky-uprechlika," v rakouském Salzburgu. Koupil si klobouk "diplomata" a dával se titulovat pan ředitel, protože někde v jižních Čechách měl kdys pronajatou benzínovou pumpu. Říkali jsme mu pan Předuležitý, protože také všemu na světě rozuměl, podle jeho vlastních slov měl převelické styky, dokonce sami Američané mu nabídli presidentské křeslo v příští osvobozené Československé republice. Nemohl vyemigrovat, což odůvodňoval důležitostí tím, že Americká emigrační služba je velmi na něm závistá, kdo vycestuje z Rakouska nebo ne. Částečně měl pravdu. Poslyšte si ji: V uprechlickém táboře bydlel velmi milý párek dvou mladých manželů-uprechlíků. Nikdy nikomu neublížili, ale měli přetěžké doby jako všichni, kteří čekali na vystěhování za moře. Konečně se jim podařilo sehnat sponzora a affidavit. Po dlouhých a dlouhých týdnech běhání a čekání byli přijati na emigraci do Ameriky. Radost měli přirozeně přenášat a nemohli se dočkat dne už pojedou. Když konečně ta kyžená hodina nastala a oni již stáli u transportního vlaku, byli vráceni. Proč? Pan Předuležitý ve své zatrpklé duši a svou velmi spornou angličtinou v předvečer transportu je označil na americkém úřadě jako podezřelý z komunismu. Americké úřady v té ohrožené spouště nemohli přirozeně nic jiného náležet, než zastavit jejich emigraci. Dlouho to pak těm mladým nešťastným manželům trvalo, než mohli zmínit svoji emigraci z USA na Austrálii. Kdo byl vinou?

Znám dokonce případ jednoho udavače, který dnes žije v USA. V roce 1948 ušel z Československu jednoho svého známého z protikomunistického postoje a ze styků se západem; způsobil, že udávací byl zatčen a vězněn. Udávající sám utekl do zahraničí, protože se nadělal tolik: udáváckého, hausa, že i jemu hořela půda pod nohama, ale ne z politických důvodů. Když po skončení vězení se i udávající podařilo utéci do zahraničí, vystoupil onen udávající opět proti němu a prohlásil ho za komunistu, protože se panicky bál skutečné pravdy. Trošku groteskní, není-liž prav-

Canada Savings Bonds

1964

LEHKO SE KOUPI

CANADA SAVINGS BONDS SI MŮŽETE KOUPI ZA HOTOVÉ PENÍZE NEBO NA SPLÁTKY. ZAKUPTE SI JE ÚSPORNÝM PLÁNEM Z PLATU NA VAŠEM PRACOVISTÍ — NEBO V BANCE, U OBCHODNÍKA S INVESTICEMI, U OBCHODNÍKA S AKCIEMI, V ÚVĚROVÉ BANCE NEBO V PŮJČOVNĚ PENĚZ. VYSKYTUJÍ SE V HODNOTÁCH 50\$, 100\$, 300\$, 1.000\$ A 5.000\$, JEDINÝM OMEZENÍM JE HRAVNICE 10.000\$ NA JEDNU OSOBU.

JEDNODUŠE SE PROPLATÍ

MŮŽETE PROMENIT CANADA SAVINGS BONDS ZA HOTOVÉ PENÍZE KDYKOLIV A DOSTANETE JEJICH VYZNAČENOU HODNOTU JAKOŽ I NAHROMADĚNÝ ÚROK. KDYKOLIV POTŘEBUJETE HOTOVÉ PENÍZE, STAČÍ VYPLNIT PŘEMENNÝ KUPON NA BONDU A PREDLOŽIT JEJ VE VAŠÍ BANCE. DOSTANETE PENÍZE OKAMŽITĚ.

DOBŘE SE DRŽÍ

Z VAŠICH CANADA SAVINGS BONDS DOSTANETE ÚROK KAŽDOROČNĚ VŽDY PRVNÍHO LISTOPADU — 4½% ZA KAŽDÝ ROK BĚHEM PRVNÍCH DVOU LET; 5% ZA KAŽDÝ ROK BĚHEM NÁSLEDUJÍCÍCH PĚTI LET A 5½% ZA KAŽDÝ BĚHEM DALŠÍCH TŘI LET — COŽ ZNAMENÁ, ŽE VAM TENTO CENNÝ PAPIR VYNESE PŘEMĚRNĚ 5,00% ROČNĚ. DRŽITE-LI JEJ 10 LET, KDY "UZRAJE".

KAŽDÝ ŠETRÍ NA NĚCO

dať — ale, bohužel, pravdivé. I kdo by se jim v síle vyrovnal. tato vše mluví o něm, co charakterizuje slabého a nemravného člověka. Zajímavý úkaz, který nestojí nám ani jako jednotlivci, ani ne ako celku.

Roku 965 španělské bohaté a vzdělané kupce Ibrahim ibn Ja'qub, který snad prošel celým tehdeším světem, napsal památná slova o současných Slovanech. Jsou prý to osobně dobří a pracovití lidé, ale nesvorní. Kdyby však mezi nimi jednotlivými kmeny a rody, nebyly věčné spory, nebylo by na světě národa,

poněkud Horu. T. G. Masaryk tak netažte, že je to těžké udělat na jedinou z otroků svobodné lidi. Nebylo by snad dobře, aby- chom v zájmu svém, v zájmu ce- lého našeho národa uvažovali o tom, abychom přestali být tak čas- to důležitými a předuležitými ve věcech spolukrajanských a sna- žili se být skutečně svobodnými a kulturními lidmi bez závisti, ne- návisti a věčných-ničících ná- sporů? Snad bychom mohli po- moci i oněm slabším, kteří sami nejsou schopni se vymánit z oné podřízené, otrocké a pomlou-

vačné servilnosti! Myslím, že by nám všem potom bylo daleko lépe.

Jindra Zoder

SPRÁVCE BUDOVY

s naturálním bytem (3 místnosti)
platem a provisi hledá
organizace.
TELEFON LE 5-7350
— 6-7 večer —

STÁLE SE HLEDÁJÍ DÁRCI KRVÉ

NOČNÍ ROZHOVOR

Pohleďte na mě, mám malou rentu, nemohli mi ji nedat. A když jsem hodně trápil, přátelé mi válečné nároky, to víte, jsem západní. Není to zvláště sladký chlebiček stále čist a slyšet, co vše stát dává. Stát u nás válečného mnoho dává . . . jakoby stát ne nějakým celoročním Mikulášem, či jak se dnes říká — Dědem Mrázem. I mně dává stát malou rentu a je dost lidí, kteří mi to neustále připomínají. A při tom každý pracující občan platí a platí, který se o tyto věci stará, to vím jak se dnes jmenuje, neustále se to mění, disponuje obrovskými finančními fondy nasbíranými ze srážek občanů. Každý, kdo pracuje platí nemocenské pojištění. I já jsem platil. Co mi tedy stát dává? Kdyby řekl, že svoji politickou, lépe řečeno vládu svoji politikou zabezpečuje, zaručuje nemocným, nemocným a starým, že nemusí žebrať, to by byla plnější a sympatičtější pravda. — Chlebiček jednorázového invalidního letce by nebyl tak trpký. Ale — náš stát nedává nikomu nic a jistě nejsem daleko od pravdy s tvrzením, že úřad, či ústav sociálního zabezpečení má z občanských příspěvků o mnoho větší příjmy, než vyplácí invalidním, nemocenkám a starobním pojištěním. Tak kdo vlastně dává?

Pokračování příště: